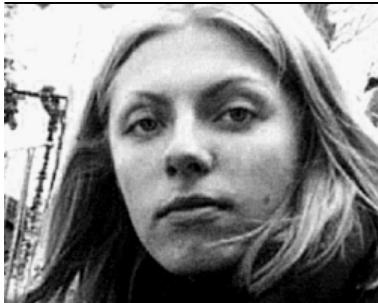

Тацяна Кавальчук

...жанчыны больш ня хочуць

быць прыдаткам да мужчынаў з

грашымі...

АК з Пятроўкі, 38

*Съледчы Анастасія Каменская як сучасная мадэль
дзеля самаідэнтыфікацыі постсавецкай жанчыны.*

1. Крах ідэалаў.

Раней, за савецкім часам, было модна «ладзіць жыцьцё» згодна з прынцыпамі, вызначанымі ў пэўным літаратурным творы. Людзі імкнуліся, прынамсі, казалі, што імкнуща будаваць сваю жыцьцёвую пазіцыю «як Паўка Карчагін» ці «як маладагвардзейцы»... «Як гартаўвалася сталь», «Што рабіць?» і «Маладая гвардья» вызначалі лёсы. Няма ліку тым школьным сачыненьням, аўтары якіх сцвярджалі сваю адданасць ідэалам пэўных літаратурных персанажаў. І гэта не было пазёрствам: да сёньня можна сустрэць людзей, якія надзіва падобныя да герояў сакральных твораў сацрэалізму. Кожны з нас можа прыгадаць рэальных асобаў, з якіх быццам бы съпісаныя “Цімур і ягоная каманда”. Але і Швоньдзеры таксама трапляюцца да нашых дзён. І тут не істотна тое, што пісьменнікі бралі гэтых персанажаў так-

сама з жыцця: трапіўшы на старонкі літаратурнага твору, некаторыя з герояў цалкам гублялі сувязь са сваімі рэальнымі прататыпамі і рабіліся нейкай абстрактнай выявай — узорам дзеля пераймання. Дастаткова прыгадаць прыклад «камдзіва Чапаева» з твораў Фурманава і кінафільма — гэты вобраз, які мае мала агульнага з вобразам рэальнага чырвонага камандзіра, стаўся ўзорам герайзму і прыкладам дзеля пераймання ня толькі ў хлапчуковых гульнях, але і для савецкіх байцоў падчас Вялікай Айчыннай вайны. Тую самую функцыю для беларускіх партызанаў выконваў вобраз дзеда Талаша, а пра ўпльвовасць славутага салдата Цёркіна з твораў Твардоўскага няма чаго і казаць...

Час ідзе. Зараз мала хто абвяшчае сваю вернасць ідэалам герояў Чарнышэўскага альбо Тургенева — для моладзі больш актуальная і прывабная рысы аля Сід Вішоў ці рок-сцяпавачкі Кортні Лав. Натуральная чалавечая патрэбнасць у ідалах прымушае людзей шукаць прыклады для жыцця ў творах масавай культуры. Дастаткова проста выйсьці на вуліцу, каб пабачыць, з каго бяруць прыклад сучасныя генерацыі: гэта спарту́цы, рок-зоркі, кінаакцёры... На жаль, у нашыя часы сапраўдным «героем часу» можа стаць толькі той персанаж, які мае ўласцівасць на кіна- альбо тэлеэкране.

Калі па перабудове раптам распаўся вобраз унітарнай савецкай ідэнтычнасці, шмат хто апынуўся ў разгубленасці. Тыя ідэалы, якім «савецкія людзі» шчыра служылі ўсё жыццё і з якімі сябе атаясамлялі, апынуліся на съметніцы гісторыі. Паўсталі патрэба ў фармаванні новых мадэляў дзеля самаідэнтыфікацыі ў грамадстве, што зъмянілася. І імгненна шэраг такіх мадэляў сышоў з поп-культурных канвеераў. Зразумела, што некаторыя мадэлі аказаліся нястайкімі. Напрыклад, ці шмат дзяўчын зараз прываблівае вобраз “Інтэрдзевачкі”? А яшчэ дзесяць-дванаццаць гадоў таму вабнасць гэтага персанажу для маладых жанчын успрымалася як трывожны сацыяльны сімптом...

Але менавіта ўзылёт і заняпад гэтага вобразу адзначыў крах самаідэнтыфікацый савецкай жанчыны. Традыцыйная савецкая гендэрная роля перажыла крызіс, такі самы, як і крызіс агульнай савецкай ідэнтычнасці. Зынікла як зьява «новая супольнасць» — савецкі народ, і адпаведна не існавала больш і савецкіх жанчын. Рассыпаўся ў пыл былы вобраз савецкай жанчыны — «харошага таварыша» для мужа і партыі, бясцэннай «працуючай мачі» для дзяржавы — і паўсталі патрэба ў пошуку новых стратэгіяў жаноцкай самаідэнтыфікацыі. Трансфармациі сацыяльна-палітычнага ладу жыцця ў постсавецкіх краінах пацягнула за сабой у тым ліку і разрыў «сацыяльнага контракту» жанчыны з дзяржавай — і крызіс у разуменіні пазіцыі жанчыны ў грамадстве. Да таго ж, сістэмныя пераўтварэнні выштурхнулі на паверхню патрыярхальныя падмуркі нашага грамадства, адкінуўшы некаторыя прагрэсіўныя завяёвы савецкіх жанчын.

На дапамогу жанчынам у самавызначэнні прыйшла масавая культура з глянцевымі (і ня вельмі) жаночымі часопісамі, тэлевізіяй, літаратурай. Яна прапанавала нам разнастайныя сацыяльныя канструкты і культурныя атрыбуты актуальнай жаноцкасці як вобразы дзеля пераймання.

Будзённыя патрэбы беларусак у самаідэнтыфікацыі пачала задавальняць «прапанова», якая пайшла з-за межаў. Кніжныя развалы на вакзалах, кірмашы і крамы, раённыя бібліятэкі і шапкі «Белсаюздруку» паступова напоўніліся вырабленым шматлікімі літаратурнымі «канвеершчыкамі» чытвом *for women*, якое не прэтэндуе на звышінтелектуальнасць зъместу, аднак продаж якога зъяўляецца камерцыйна выгодным. І большасць кніжак «кішэннага» фармату, якія чытаюцца ў электрычныя ці перагортваюцца ў якасці снатворнага ў ложку, і якія зъяўляюцца неабходным складнікам «ніжняга паверху» постсавецкай беларускай культуры, маюць, трэба гэта прызнаць, у асноўным расейскае паходжанье. Закрадаюцца нават падазрэнні, што творы з характэрнымі назвамі «Сад жадань-

няў» ці «Хвалі жарсыці» стварылі не загадкавыя сваёй патэнцыйнай эфемернасцю аўтары Мэры Сымл ці Даяна Кроу з туманнага Альбёну ці з Сан-Францыска ў стылі тэкна, а якая-небудзь Марыя Іванаўна з Арэхава-Зуева, а то і з-пад Баранавічаў.

Можна разважаць над прычынамі расейскамоўнай і расейскамаўтарской экспансіі ў галіне беларускай прапановы жаночай літаратуры. Казаць, што беларускамоўных аўтарак (аў), здольных прапанаваць рынку не элітна-рафінаваную, а камерцыйна паспяховую прозу з выразна акрэсленымі жаночымі вобразамі, няма. Бо вобразы, якія стварае тая ж Марыя Роўда – накіраваныя ўсё ж такі ў нейкай ступені на рэфлексію, а не на рэлаксацыю. Бо беларускамоўная ці беларуская ў цэлым жаночая літаратура ў большасці выпадкаў круціцца ў абмежаванай просторы. Просторы, акрэсленай адкуацыйна-съветапогляднымі характарыстыкамі вузкага кола чытачак (вышэйшая адкуація і як мінімум паверхневы нацыяналізм з вышякальнымі з яго наступствамі ў выглядзе чытаныня незалежных інфармацыйных і літаратурных выданьняў), просторы, абмежаванай выданьнямі кшталту «Маладосці», «Нашай нівы» і «Алесі» ці інтэрнет-старонкі «Беларуская бібліятэка». Просторы, абагуленай некамерцыйнасцю.

Аднак прычыны гэтай зяявы – асобная размова. У кантэксце нашай тэмы можна праста канстатаваць той факт, што беларуская жанчына новы лад жыцця і новы погляд на жаночыя ролі прымае ў асноўным ад расейскіх аўтараў. І адну з такіх гатовых мадэляў уласнай суб'ектнасці жанчынам прапанавала Аляксандра Марыніна, якая стварыла вобраз «герайні нашага часу» — съледчага з Пяцроўкі, 38 Анастасіі Каменскай (АК).

Каменская сталася мадэльлю жаночай самаідэнтыфікацыі ня толькі таму, што гэта адзін з самых моцных жаночых вобразаў постсавецкай літаратуры. Важная ня праста якасць канструкта, а ягоная прыналежнасць да гэтак званай папулярнай жаночай літаратуры. АК была створаная Аляксандрай Марынінай на мяжы двух жанраў – дэтэктыву і «дамскага раману» — і атрымала шалёны камерцыйны посьпех.

Зразумела, што прыцягальны і папулярны вобраз съледчага Каменскай не парадаеца з уплывовасцю таго, што навязваеца жанчынам са старонак такіх часопісаў, як «Касмаполітэн» альбо «Эль». Але ў адрозненінне ад іншых мадэляў, гэта пазіцыя больш прыстасаваная да жыцця і больш рэалістычна. Паказальна ў гэтым сэнсе тое, што асноўнымі чытачамі раманаў Марынінай зьяўляюцца жанчыны, нягледзячы на іх прыналежнасць да дэтэктыўнага жанру, які традыцыйна спажываеца ў асноўным прадстаўнікамі мужчынскага полу.

2. Кампутар, які працуе на каве і цыгарэтах.

Анастасія Паўлаўна Каменская выступае на старонках кніжнага цыклу (а пазней – у тэлесерыяле) у розных ролях – съледчага, жонкі, дачкі, сяброўкі... Але, натуральная, галоўная ролі, якая дамінует над астатнімі – гэта роля старэйшага оперупаўнаважанага крымінальнага вышуку ГУУС Масквы, маёр міліцыі – той самы кампутар на дзвіюх нагах.

Дзеля адпаведнасці герайні прыпісанай ёй ролі съледчага аўтарка надае АК шэраг рысаў: яна не валодае самба, ніколі не займалася спартам, не страляе, затое здольная думаць і аналізаваць. Ёй «цікава вырашаць задачкі». Яна валодае фенаменальнай памяццю і здольнасцю імгненна вышыгваць з яе патрэбныя звесткі. «Насця за восем гадоў ні разу ня брала бальнічны», – усе хваробы пераносяцца на нагах.

Кідаецца ў вочы тое, што сярод звычайных съледчых АК – унікум. Навокал яе мужчыны-прафесіяналы, а яна – звышпрафесіянал, яна пераўзыходзіць іх па ўсіх інтэлектуальных параметрах: ведае пяць моваў, арыентуеца ва ўсіх галінах мастацтва, няблага памятае вышэйшую матэматыку, можа правесыці тэкстала-гічны аналіз і адрозыніць Бэрнстайна ад Стакоўскага. Ішмат вы ведаецце такіх съледчых?

Марыніна сама прызнае, што АК – хутчэй ня съледчы, а жанчына ў прапанаваных абставінах, якія зьяўляюцца тыпова мужчынскімі. Гэта мужчынскае прафесійнае асяроддзе, сістэма органаў, зачыненых для вольнага ўваходу ў іх. Жанчыны сюды дапускаюцца хутчэй у якасці «абслугі» альбо выключэння з правілаў. Колькасць жанчын тут непрапарцыйна малая ў параўнанні з колькасцю мужчынаў, а перспектывы кар'ернага росту для іх абмежаваныя – гэтак званая «шкляная столь»: фармальна доступ жанчыны на вышэйшыя кар'ерныя прыступкі адкрыты, але реальна яны недаступныя. У гэтым асяроддзі правілы тульні мужчынскія: праца мае прыярытэт перад дзецьмі, шлюбам і нават сваёй асобай. І жанчына, якая імкнецца зрабіць тут пасьпяховую кар'еру, вымушаная кіравацца імі. Болей за тое, з-за сваёй жаноцкасці яна мусіць яшчэ дакладней выконваць гэтыя правілы і быць больш мускулінай за ўласна мужыкоў. Каб уваходжаныне ў мужчынскі калектыв (не на ролі сакратаркі ці прыбіральшчыцы!) было пасьпяховым, мужчынскія рысы мусіць быць узвядзеныя як мінімум у квадрат. Нездарма таму Марыніна ўстаўляе ў тэкст сваіх раманаў нелюбou АК да аператуўных нарадаў: герайні адчувае сябе на іх, як на «парахавой бочцы, якая можа ўзарвацца пры малейшай памылцы з яе боку, і тады ўсе будуть съмяяцца з яе і паказваць пальцам».

І пры гэтым непазыбежна згладжваюцца рысы, якія традыцыйна ўспрымаюцца як жаночыя. АК не карыстаецца касьметыкай, апранаецца не «як прыгожа», а «як камфортна»... З традыцыйнага патрыярхальнага пункту гледжаныня, Каменская – не жанчына. Аднак не, яна выдатна валодае традыцыйнымі жаночымі «рытуаламі! Калі трэба зачараўваць суразмоўцу і атрымаць інфармацыю – яна ўжывае «баявую афарбоўку», можа і пакетнічаць, пагуляць у «цікавую жанчыну». Але для яе гэта не нутраная неабходнасць, не прыстасаваныне да асяроддзя, а ... дадатковы прафесійны навык. Яна выкарыстоўвае прынятых ў патрыярхальным грамадстве сродкі камунікацыі – але не падпрадкоўваецца ім.

Ці выконвае пры гэткім наборы рысаў Каменская жаночую гендэрную роль? Марыніна згладжвае пытаныне, раскідваючы па тэксце намёкі на «жаночыя слабасці» суперсъледчага... каб не разъбіваць канчаткова стэрэатыпу *Female*. Застаўшыся адной, АК любіць пакруціцца перад люстэркам у прыгожай сукенцы... Яна можа паплакаць шчыра па-жаночы падчас заканчэння захопу злачынцы ці пры пагрозе сыходу Аляксея... Аднак у большасці выпадкаў псіхалагічна і тактычна ёй такая лінія паводзінаў не ўласцівая — бо не выгодная.

А што астатнія съледчыя? Яны прызналі АК не адразу, а толькі пасля таго, як яна даказала свой прафесіяналізм уласнай працай – выкшталцона выкрытымі злачынствамі. Для іх Каменская — гэта проста съледчы, а ніяк не аб'ект жаночага полу. «Я не нармальная жанчына. Я – увогуле не жанчына. Я – кампутар на дэльце нагах», – вось словаў самой Каменской.

Такім чынам, асабовыя характарыстыкі Анастасіі Каменской у значнай ступені абумоўленыя знаходжанынем яе ў мужчынскім асяроддзі і неабходнасцю прыстасоўвацца пад прынятых ў ім для мужчынаў правілы. Каменская арыентаваная не на жаночую мадэль пасьпяховасці, прапанаваную патрыярхальным грамадствам, а на маскулінную, якая таксама зьяўляецца атрыбутам патрыярхальнага ўкладу, але традыцыйна выкарыстоўваецца мужчынамі.

3. «Ёй было з ім зручна...»

Марыніна малюе для чытачак мадэль пасьпяховых прыгодаў жанчыны ў мужчынскім съвеце. Аднак тыя жывуць у рэальнym жыцці і ім цяжка адпавядаць мускулінным нормам жыцця. Да таго ж, патрыярхальнае грамадства патрабуе ад жанчын вядзення хатнай гаспадаркі, гадаванья дзяцей, гатаванья ежы... Таму Марынінай трэба было вырашыць пытанье: якім чынам можна забясьпечыць успрыманьне чытачамі як рэальнай прафесійнай пасьпяховасыці АК, пазбавіўшы яе «падвоенага фронту» працы і хатнай гаспадаркі.

Тут існуе некалькі выйсцяці. Але ці ўспрымалі б чытакі АК у якасці ўзору жыццёвага посьпеху, калі б яна была незамужнай, мела б нясталых кахранкаў?.. Чытачы хочуць новай мадэлі жаночага посьпеху, але самі не гатовыя адмовіцца ад патрыярхальных забабонаў. Ім, выхаваным на казках пра Папялушку, цяжка сабе ўявіць шчаслівы жаночы лёс без мужа... Таму аўтарка дазваляе АК ролю шчаслівай жонкі. Муж Анастасіі надзяляеца рысамі, якія адсутнічаюць у яе самой, але якія неабходныя для ўдалай «ячэйкі грамадзтва». Улічваючы, што сыпецыфіка дзеянасці Каменскай і яе атачэння вымагаюць ад яе «мужчынскіх» паводзінаў, вобраз Аляксея, яе мужа, канструуюеца з рысаў, якія ўспрымаюцца ў патрыярхальным грамадстве як жаночыя: вернасць, цярплівасць, пачуццёвасць, уменіне і жаданьне гатаваць ежу, клапатлівасць, уменіне стварыць утульнасць у доме, уменіне выслушаць партнёра.

Вось тыповы эпізод, датычны сямейнага жыцця АК (прыводзіцца на мове арыгіналу):

«Все в этот вечер было как обычно. Лёша ...**усадил** Настю **на кухне**, поставил ей под ноги таз с холодной водой, **начал проворно готовить ужин**, одновременно **рассказывая**, как он провел те несколько дней, **что прошли с их прошлой** встречи. **Красиво накрыл на стол**, налил Насте мартини со льдом, себе открыл пиво. Посмотрели по телевизору детектив. Настя **слушала** своего рыжего гения **вполуха**, умиротворенно думая, как хорошо, что на свете существуют такие вот Леши, которые ничего от тебя не требуют, в то же время давая тебе возможность не чувствовать себя старой девой.

...Леша **уснул, утомленный бурным проявлением чувств**, а Настя все лежала с **открытыми глазами**, думая об Ирине Сергеевне Филатовой».

І гэткія сцэны з лексічным наборам, больш уласцівым прыгодам герайні з любоўнай эпапеі, паўтараюцца з рамана ў раман...

Калі Марыніна дазваляе сваёй герайні застацца жанчынай пры дапамозе пэўнага набору слабасцяў, то гэтак жа, дзяля раўнавагі, вобразу Аляксея дазваляеца застацца мужчынскім за кошт некаторых традыцыйна мужчынскіх атрыбутаў пасьпяховасыці. Ён пазіцыяніруеца як таленавіты прафесар матэматыкі, заснавальнік новай навуковай школы, лаўрэат, акаадэмік....

Аднак, як і ў сітуацыі з АК, можна задаць пытанье – што пераважвае? Якасна ацэньваючы сукупнасць характеристыкі Аляксея, яго вобраз можна вызначыць у патрыярхальным кантэксце як вобраз *ідэальнаі жонкі*, якая нясе на сабе падвоеную нагрузкку авабязкай прафесійных і па забесьпячэнні дзеянасці сям'і. Таму перыядычныя бунты «падабласнага» Аляксея нагадваюць пратэсты сучасных жанчын супраць выкарыстання іх у якасці бясплатных хатніх работніц і кухарак. Фактычна яны пратэстуюць супраць аднаго і таго ж – *сваёй ролі*.

А пры сварках «на міравую» першай (як адзначаеца ў тэксце, «рацыянальна») ідзе АК. Што ж, яе можна зразумець: пры сваім рацыяналізме АК ня можа не ўсьведамляць, што іншага «Аляксея», згоднага на такую «раскладку» сямейнага жыцця, знайсці цяжка... Гэта яшчэ больш набліжае намаліваную схему да рэчаіснасці.

Пры гэтым трэба адзначыць, што Аляксей у параўнаньні з Анастасіяй больш здольны зъмяніць сваю асноўную ролю, бо яго можна ўяўіць толькі матэматыкам і прафесіяналам без абавязкаў ствараць утульнасць у доме Каменскай, у той час як Анастасію немагчыма ўяўіць хатній гаспадыніяй, а не прафесіяналам-съледчым, і яе роля больш «закансерваваная».

Тут мае сэнс адзначыць, што зыходзячы з некаторых інтэр'ю спадарыні Марынінай (у тэкстах раманаў падобны падзел роляў у сям'і герайні ніяк не каментуецца), карціна сямейнага жыцця съледчага Каменскай пісалася ... з уласнага жыцця аўтаркі. Марыніна шмат гадоў працавала ў праваахоўных органах. Гэта дазволіла ёй выдатна і з веданьнем справы зразумець ня толькі атмасферу аператыўных нарадаў і засадаў, але і проблемы сямейнага жыцця жанчыны, якая займае «мужчынскую» пасаду. На гэтым падмурку Марыніна лёгка змагла стварыць тую мадэль, якая будзе запатрабаваная.

4. Штучнае робіцца рэчаіснасцю?

Дык што адлюстроўвае жыццё АК – рэчаіснасць ці жаданьне новай рэчаіснасці? Наколькі гэткая мадэль можа быць распаўсюджанай і жыццяздольнай для прадстаўніцаў іншых прафесіяў у нашым, пакуль яшчэ патрыярхальным съвеце? Дакладней, ці рэальна для чытачкі пабудаваць жыццё так, «як у кніжках пра Каменскую»?

Постсавецкае грамадства, апісаное Марынінай, ёсьць патрыярхальным грамадствам, з уласцівымі яму андрацэнтрызмам і гендэрнай палярызацыяй. *Jedes das seinem*. Кабеце наканаваная сям'я, зьнешняя прыгажосць і прывабнасць, стварэннне камфорту для супрацьлеглага полу. Мужчыну – кар'ера, улада, грошы, статус. Парушальнікі гэтага раскладу, якія не адпавядаюць традыцыйным уяўленыям пра належны падзел гендэрных роляў, часцей за ўсё ўспрымаюцца негатыўна. Марыніна не зъмяніяе гэтых прынцыпаў. Аўтарка толькі памяняла носьбітаў гендэрных роляў, пакінуўшы самі статусныя прыкметы бяз зъменаў: калі мы ў раманах Марынінай заменім «Анастасію» на «Аляксея», дык атрымаем амаль дакладны партрэт шчасльівай сямейнай пары ў традыцыйным уяўленыні. Такі своеасаблівы матрыярхат у межах асобна ўзятай «ячэйкі грамадства».

Апісаное Марынінай грамадства прэтэндуе, з аднаго боку, на адпаведнасць рэальнаму: у ім большасць мужчынаў імкнецца да ўлады, грошай, статусу, большасць жанчын – імкнецца быць прыгожымі і жаданымі, стварае камфорт і ўтульнасць для мужчынаў, занятых сваімі справамі, і ацэнъваеца ў такой ролі пазітыўна; і тыя, і іншыя зъдзяйсняюць злачынствы... Аднак ёсьць пэўнае «кале»: бліжэйшае асяроддзе Каменскай пабудаванае і функцыянуе на іншых прынцыпах. Іх можна называць хутчэй матрыярхатам (паколькі Анастасія пазіцыянуеца ўсё ж такі як жанчына), бо гэтая лакальная сістэма «Анастасія-Аляксей» характарызуеца яўным фемінацэнтрызмам. Магутны інтэлект Каменскай у спалучэнні з новымі тэхналогіямі і маральнай дасканаласцю падпарадкоўвае сабе калегаў, начальства, мафію. Дзякуючы ёй справядлівасць заўсёды перамагае, нават калі ўсе абставіны і ўся дзяржаўная ўлада супраць яе. У сям'і муж выконвае хатнія абавязкі, якія традыцыйна павінна была бы выконваць жонка ці, у лепшым выпадку, якія былі б разъмеркаваныя паміж імі.

У сферы шлюбна-сямейных зносінаў гэты лакальны пабытовы матрыярхат пры адсутнасці перасылду з боку грамадства можа быць аб'ектыўна магчымым, бо разъмеркаваныне роляў адбываеца з улікам асабістых якасцяў мужа і жонкі (у тым ліку лідэрскіх), съпецыфікі іх працы, і падтрымліваеца правам на свободу выбару. Менавіта з-за лакальнасці гэтай зъявы («нестандартная») пара

Анастасія-Аляксей) яна не ўспрымаецца грамадствам як дэвіяцыя. Але ці магчыма распаўсядзіць гэтую мадэль на значную частку соцыому? Малаверагодна.

У прафесійнай сферы такое вольнае абыходжаныне з прынцыпамі, на якіх گрунтуецца традыцыйна сістэма ўладных органаў і структураў, уяўляеца рэальным, аднак да пэўных межаў. У якасці такіх межаў, як бачыцца, можа выступаць існуючая арганізацыйная іерархія. У дадзеным выпадку маецца на ўвазе, што допуск жанчыны ў сферу праваахоўных органаў больш магчымы на ніжэйшых ступенях арганізацыйнай іерархіі і становіцца менш верагодным пры руху да вышэйшых, звязаных з большым аб'ёмам улады і статуснасцю. Пры гэтым жанчына, як ужо адзначалася вышэй, павінна прытрымлівацца мужчынскіх правілаў гульні і мужчынскай мадэлі працы. Таму сюжэт раманаў Марынінай, па якім Каменская займае не высокую па сутнасці пасаду і зьяўляеца съледчым, а не жанчынай – дастаткова рэалістычны, аднак тая свобода самарэалізацыі, усеагульная любоў бліжэйшага акружэння да Анастасіі і наяўнасць абарончага «экрану» пры любых умовах у выглядзе начальніка, супрацоўнікаў — хутчэй фантазіі.

Да таго ж, як ужо адзначалася, АК працуе ў праваахоўных органах на ніжэйшым узроўні. Працуе съледчым і на працы не зьяўляеца жанчынай. Пры такіх умовах грамадства ўспрымае гэты феномен спакойна – засталася старая павага да працоўных жанчынак. Съледчыя-жанчыны называюць творы Марынінай «самымі рэалістычнымі».

Але прыгодамі АК захапляюцца ня толькі спадарыні съледчыя. Чым жа абу-моўлены посыпех гэтага серыялу сярод жаночай аўдыторыі? Падаецца, што чытачкі ўспрымаюць яго як *utopio*. Большасць з іх разважаюць: «Для мяне гэта немагчыма, але кабета ў прынцыпе можа так жыць...», – і вяртаюцца ў патрыярхальную рэчаіснасць. У гэтым вялікая кампенсатарная роля гэтых фемінацэнтральных твораў. Гэта бегства ў іншую рэчаіснасць, якая анічым не адрозніваецца ад нашай, акрамя зъмены гендэрных роляў у двух партнёраў. Але які эффект! Аўтарка нідзе не пазначае свае перакананыні, нідзе не вызываеца публічна па канцептуальным пытаныні пра месца жанчыны ў сучасным съвеце. Але сам лад жыцьця АК можна съмела назваць спрошчанай мадэльлю дзеля самаідэнтыфікацый нас, жачын – гэткі своеасаблівы стыхійны фемінізм для масаў.

Жанчыны ня хочуць быць прыдаткам да мужчынаў з грашыма! Сёньня можна быць шчаслівай і пасыпховай, не выконваючы «малы жаночы набор», скінуўшы аковы патрыярхальнага. Анастасія Каменская – не рэалістычны персанаж, а персанаж-маніфест, ненавязылівы і не палохаючы сваёй радыкальнасцю заклік да барацьбы за месца пад сонцам у съвеце, зарыентаваным на мужчынаў.

